

UOT 316.77

UOT 654.19, 022.2

**BEYNƏLXALQ TƏŞKİLATLARIN MEDIA SİYASƏTİNDƏ VƏ
DEMOKRATİK ÖLKƏLƏRİN KİV QANUNVERİCİLİYİNDƏ
ANTIINHİSAR TƏDBİRLƏRİ****S.R.MƏMMƏDOV***Bakı Dövlət Universiteti**sabir.rm@rambler.ru*

Məqalədə BMT, Avropa Şurası, ATƏT və başqa beynəlxalq təşkilatların müasir media siyasəti təhlil edilir və onların üzv-dövlətlər üçün təklif etdikləri antiinhisar tədbirlərin mahiyyəti açıqlanır. Müəllif qeyd edir ki, antiinhisar tədbirləri söz və ifadə azadlığının təmin olunması üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir və hər bir ölkənin daxili qanunvericiliyində əks olunur. Bununla belə nəzərə almaq lazımdır ki, KİV-in iqtisadi tənzimləmə prosesi mürəkkəb və ziddiyyətlidir. Bu mənada demokratik ölkələrin antiinhisar siyasətinin öyrənilməsi çox vacib və əhəmiyyətlidir. Müəllif Avropa ölkələrində tətbiq olunan subsidiya və vergi güzəştlərinin mahiyyətini açıqlayır və bu tədbirlərin böyük səmərə verdiyini vurğulayır.

Açar sözlər: beynəlxalq təşkilatlar, media, iqtisadiyyat, söz azadlığı, antiinhisar siyasəti, beynəlxalq jurnalistika

Müasir dövrdə bir çox ölkələrin media sahəsində sağlam rəqabətə maneə törədən inhisarlar və başqa böyük maliyyə-iqtisadi qurumlar mövcuddur. Məhdud sayda olan maqnatların əlində böyük iqtisadi gücün cəmləşməsi istehlakçılar üçün həmişə böyük təhlükə yaradır, KİV sahəsində isə söz azadlığına zərbə vurmuş olur. Çox adda kütləvi informasiya vasitələrinin məhdud sayda sahibkarlara məxsus olması düşüncə və fikir müxtəlifliyi imkanlarını xeyli daraldır. Əgər hər hansı bir iqtisadi qurum bir neçə informasiya vasitəsini öz əlində cəmləşdirmişsə, belə təhlükə yarana bilər ki, maliyyə xərclərinə qənaət etmək üçün eyni məlumat bütün informasiya orqanlarında verilə bilər və nəticədə televiziya gedən xəbərlər qəzetlərdə olan informasiyanı təkrarlayar. Bundan başqa, böyük media şirkətlərin geniş fəaliyyət imkanları kiçik informasiya vasitələrini öz maliyyə xərclərini məhdudlaşdırmağa məcbur edə bilər və bunun nəticəsində onlar müstəqil jurnalist təhqiqatı və başqa analitik araşdırmanı həyata keçirə bilməzlər. Üstəlik reklam sifarişçiləri əsasən böyük KİV qurumları ilə əməkdaşlığa can atdığından kiçik informasiya vasitələri

daima maliyyə sıxıntısı keçirəcəklər. Zəif rəqabət mühiti, sözsüz ki, innovasiya tədbirlərinin azalmasına gətirib çıxaracaq və sonrakı dövrdə informasiya istehlakçılarına daha baha başa gələcək.

Beynəlxalq təşkilatlar təsdiq edirlər ki, özünüifadə azadlığı hüququ kütləvi informasiya vasitələri sahəsində inhisarlaşma meyillərinin qarşısının alınmasını dövlətdən ciddi formada tələb edir. BMT-nin İnsan Hüquqları Komissiyası dövlətləri KİV sahibkarlarının və informasiya mənbələrinin çoxluğunu təmin etməyə və bunun üçün şəffaf lisenziya sisteminin tətbiqinə və özəl KİV sahəsində inhisarlaşmanın qarşısını almağa çağırırdı.

BMT və ATƏT-in söz azadlığı üzrə nümayəndələrinin 2002-ci il birgə bəyannaməsində KİV və rabitə vasitələri sahəsində sahibkarlığın dar çərçivədə cəmləşməsi və bunun nəticəsində fikir müxtəlifliyinə, redaksiya müstəqilliyinə təhlükənin artması vurğulanırdı. Dövlətin KİV sahəsində inhisarlaşmanın qarşısını almaq vəzifəsi Avropa Şurası Nazirlər Komitəsinin qəbul etdiyi “Söz və informasiya azadlığı Bəyannaməsi”ndə də vurğulanmışdır. Bunun davamı olaraq Avropa Şurası özünün R(99)1 sayılı Təvsiyələrində iştirakçı dövlətlərə bir sıra təkliflər də vermişdir: «Bir və daha çox KİV sənayesi bölməsinə tək və yaxud qrup şəklində kommertiya qurumlarının təsirini məhdudlaşdırmaq üçün qanunlarda, lisenziya qaydalarında və başqa prosedurlarda dövlət hədd göstəricilərinin tətbiqi imkanlarını araşdırmalıdır. Bu göstəricilər auditoriyanın maksimal həcmi ifadə edə və yaxud media müəssisəsinin dövrüyyəsinə və gəlirlərinə əsaslanıla bilər. Məhdudiyyət kommertiya media müəssisəsinin kapital həcminə görə tətbiq edilə bilər. Hədd göstəricilərini tətbiq edərkən dövlətlər KİV-in bazar həcmi, onun imkan səviyyəsini nəzərə almalıdır. Şirkətlər müvafiq bazarda icazə verilən hədd göstəricilərinə çatdıqda həmin bazarda əlavə yayım lisenziyası almamalıdır» [1].

Ayrı-ayrı demokratik dövlətlər KİV üzərində həddən artıq sahibkarlıq hüququnun əldə edilməsinin qarşısını alan qanunlar qəbul etmişlər. Fransada heç kəs gündəlik milli siyasi və informasiya xarakterli nəşrlərdə 30 faizdən artıq paya sahib ola bilməz [2, 81]. İtaliyada isə heç bir nəşir ümummilli qəzetlərdə 20 faizdən, regional orqanlarda isə 50 faizdən artıq pay əldə edə bilməz.

Bir sıra demokratik ölkələrdə qanun hər hansı KİV sahəsində əsaslı şəkildə öz mövcudluğunu ifadə edən şirkətə başqa media sahələrində sahibkarlıqla məşğul olmağa icazə vermir. Niderlandda mətbuat bazarının 25 faizinə sahib olan şirkət teleradioyayım lisenziyası əldə edə bilməz.

Bəzi hallarda demokratik dövlətlər milli mədəniyyəti və milli özünəməxsusluğu qoruyub saxlamaq üçün ölkədə xarici sahibkarların media fəaliyyətini məhdudlaşdırır. Polşada xarici kapitalla fəaliyyət göstərən şirkət yalnız 49 faizdən az paya sahib olduğu halda yayım lisenziyası ala bilər. Üstəlik şirkətin nizamnaməsində birmənalı göstərilməlidir ki, müşahidə şurasında və direktorlar şurasında təmsil olunanların çoxu Polşa vətəndaşıdır və daimi şəkildə ölkədə yaşayırlar. Beynəlxalq “Article XIX” təşkilatı hesab edir ki, xarici

sahibkarlara qarşı tətbiq edilən məhdudiyətlər KİV iqtisadiyyatına zərər vurmursa, legitim hesab oluna bilər [3].

KİV sahəsində inhisarlaşmanın qarşısını təsirli formada həm də medianın özünütənzimləmə mexanizmi ala bilər. Bu sistem dövlətin bir çox müdaxiləsini lüzumsuz edir. 1993-cü ildə Niderlandda mətbuat bazarının liderləri milli qəzet nəşrlərindəki paylarının 30 faizdən artıq olmaması barədə özləri razılığa gəlmiş və bununla parlamentin müvafiq qanunverici addımlarını qabaqlamışlar. Özünütənzimləmə mexanizmi işə düşmədiyi və dövlət tərəfindən müvafiq normativ akt qəbul olunduğu halda qanunun tətbiq edilməsinə nəzarət, adətən, milli antiinhisar qurumuna həvalə edilir. Bütün başqa nəzarət orqanları kimi, KİV sahəsində inhisarlaşmanın qarşısını almağı qarşısına məqsəd qoyan qurum tam müstəqil olmalı və hökumətin təsiri altına düşməməlidir. Əks halda qanun siyasi motivlər əsasında tətbiq edilə bilər.

Inhisarlaşmaya qarşı yönəlmiş məhdudiyətlər özəl şirkətlərlə yanaşı dövlətə də şamil edilir. Avropa İnsan Haqları Məhkəməsi bir çox işləri, o cümlədən «Informationsverein Lentia v. Austria» məhkəmə çəkişməsini araşdırarkən belə nəticəyə gəlmişdir ki, teleradioyayım üzərində dövlət inhisarı özünüifadə hüququnu məhdudlaşdırır. Avropa Məhkəməsi vurğulamışdır ki, «plüralizmi təmin edən vasitələr sırasında fikir azadlığını ən çox məhdudlaşdıran amil dövlət inhisarıdır, çünki yalnız o, milli ötürücülər vasitəsilə yayımı həyata keçirməyə qadirdir... Başqa, daha az məhdudlaşdırıcı tədbirin mövcud olmadığını düşünmək lazım deyil. Bir sıra ölkələrin təcrübəsinə istinad etsək, bunu aydın görə bilərik. Burada lisenziyalar müxtəlif mahiyyətli və məzmunlu proqramların mövcudluğu şərti əsasında verilir və yaxud milli şirkətin fəaliyyətinə özəl hüquqi şəxslərin cəlb olunmasını və onların iştirakını təmin edir» [4]. Regional beynəlxalq təşkilatlar bu məsələdə Avropa Məhkəməsini əsaslı formada dəstəkləmişlər. BMT-nin İnsan Hüquqları Komitəsi artıq öz qərarı ilə qəzet nəşri və yayımı sahəsində dövlət inhisarını yolverilməz hesab etmişdir.

Amerika Birləşmiş Ştatlarında çap mediasından fərqli olaraq, elektron informasiya vasitələri, mülkiyyət hüququnun tənzimi də daxil olmaqla, xüsusi təlimatların subyektivi ola bilər. Bu fərqi məntiqi izahı tezliklərin dövlət mülkiyyətində olmasında və kanalların çatışmamasındadır. Elektron media vasitələrinin məruz qaldığı mülkiyyət hüququ ilə bağlı məhdudiyətlərə çap mediası dolayısı ilə məruz qalır, çünki həmin məhdudiyətlər eyni şəxsin eyni şəhərdə və ya eyni bazarda televiziya stansiyaları və qəzetlər üzərində "müştərək mülkiyyət"ini qadağan edir.

Böyük Britaniyada da mətbuatın inhisarlaşmasını plüralizmə təhlükə hesab edirlər. Ticarət üzrə Dövlət Katibi (Ticarət Naziri) qəzetlərin birləşmə təklifini İnhisar və Birləşmə Komissiyasına göndərir və bu yolla mətbuatın daha da mərkəzləşməsinə məhdudiyət qoymaq səlahiyyətinə malikdir. Komissiya müvafiq hallarda ortaya çıxan bütün məsələlər, xüsusən xəbərlərin dəqiq çatdırılması və fikirlərin azad ifadə edilməsi məsələləri nəzərə alınmaqla,

sözgedən məsələnin ictimai maraqlara qarşı yönəlib-yönəlməməsi haqqında hesabat hazırlamalıdır. 500.000 nüsxədən artıq tirajı olan gündəlik qəzetə sahib olmaq Dövlət Katibinin razılığını tələb edir; o isə öz növbəsində Komissiyadan birləşmə təklifi ilə bağlı hesabat almamış qərar çıxara bilməz.

Britaniyada qəzetlər üzərində mülkiyyət, əsasən, bir neçə əldə cəmləşmişdir. Gündəlik milli qəzetlərin yetmiş faizi dörd multmilli kompaniya tərəfindən dərc olunur; onlar həm də bazar günü qəzetlərinin səksən faizini nəşr edirlər. Regional qəzetlər dörd qrupun geniş nəzarəti altındadır.

Almaniyada da mətbuat sahəsində inhisarlaşmanın qarşısının alınmasına xüsusi diqqət yetirilir. AFR-də 1950-ci ildən 1990-cı ilədək gündəlik qəzetlərin dövriyyəsi təxminən iki dəfə artmışdır. Həftəlik qəzetlərin dövriyyəsi təxminən üç dəfə artaraq, 2 milyona çatmışdır. 1990-cı ildə iki ölkənin birləşməsi nəticəsində gündəlik mətbuat orqanlarının dövriyyəsi 28 milyonadək yüksəlmişdir.

Mülkiyyətin mərkəzləşməsinin mətbuat azadlığına törətdiyi təhlükələrə qarşı daha yaxşı müqavimət göstərmək üçün 28 iyun 1976-cı ildə Almaniya qanunvericiləri 27 iyul 1956-cı il tarixli Federal Kartel Qanununa əlavələr etmişlər. Əvvəllər iqtisadiyyatın başqa sahələrində birləşən kompaniyaların illik dövriyyəsi 250 milyon avronu keçdikdə nəzarət mexanizmi işə düşdüyü halda, mətbuat sahəsindəki birləşmələrə nəzarət 13 milyon avro həddindən başlayırdı (bu, 60.000-dən 70.000-ə qədər tirajı əhatə edirdi). Deməli, Federal Kartel Agentliyi kiçik və orta qəzetlərin birləşməsinə nəzarət edə bilər.

Azad mətbuat bazarına təhlükə yaranarsa, Federal Kartel Agentliyi birləşməni qadağan edə bilər. Lakin mətbuat və elektron kütləvi informasiya vasitələri arasındakı müştərək mülkiyyət yalnız yayım haqqındakı bəzi dövlət qanunları ilə tənzimlənir. Mətbuat azadlığı naminə müştərək mülkiyyətin imkanlarının məhdudlaşdırılması hazırda müzakirə mövzularındandır. Mülkiyyətin bir əldə cəmləşməsi redaksiya plüralizminə qarşı xüsusi təhlükə yaradır, çünki Almaniya qanunlarına görə, mətbuat orqanının istiqaməti barədə qərarı nəşir verir. Bununla yanaşı jurnalistlər redaksiya azadlığını təmin etmək təşəbbüsünü istənilən vaxt öz əllərinə ala bilərlər.

Fransada mətbuat üzərində mülkiyyət hüququnun mərkəzləşməsi 27 noyabr 1986-cı il Aktının əlavəsi kimi çıxış edən 1 avqust 1986-cı il Aktı ilə tənzimlənir. Avqust Aktı Konstitusiyaya Şurasına təqdim edilmiş və o, yüksək səviyyədə təsdiq edilmişdir. Bundan sonra gündəlik nəşrlərdə plüralizm mahiyyət etibarilə obyektiv və vacib şərt kimi çıxış etmişdir. 1984-cü il Aktı ilə nəzarət mexanizmi müəyyən edilən və mülkiyyətin yüksək dərəcədə mərkəzləşməsinə icazə verən avqust Aktının 11-ci maddəsinin Konstitusiyaya zidd olması barədə qərar çıxarılmışdır. Bu məsələ əlavə olaraq Parlament tərəfindən 27 noyabr Aktının qəbul edilməsinə səbəb olmuşdur. İndiki qanunun 11-ci maddəsi əsas milli (yəni ixtisaslaşmamış) gündəlik nəşrləri satın almağı və bu yolla onlara sahiblik etməyi qeyri-qanuni elan edir. Bütövlükdə isə şəxs və ya şəxslər qrupu (fiziki və ya hüquqi) ümumi dövriyyəsi bütün Fransadakı gündəlik qəzetlərin dövriyyəsinin 30 faizindən çox olmamaqla, birbaşa və ya

dolayı yolla gündəlik qəzetlərin mülkiyyətçisi ola və ya ona nəzarət edə bilər. Bu həddi keçən istənilən müqavilə etibarsız elan olunur və 11-ci maddəyə əsasən, cinayət xarakterli hüquq pozuntusu hesab olunur.

Hazırkı qanun bəzi başqa tələbləri də irəli sürür. Mətbuat kompaniyaları öz səhmlərinin satışa çıxarılması ilə bağlı informasiyaya və hər bir mübahisəli məsələ ilə əlaqədar məlumatla şirkət haqqında həqiqi informasiyanın təqdim edilməsi qaydaları çərçivəsində əməl etməlidirlər. Qanun qüvvəyə mindikdən sonra xarici ölkə vətəndaşları mətbuat kompaniyasının mülkiyyətinin 20 faizindən çoxunun mülkiyyətçisi və ya sahibi ola bilməzlər. Hərçənd Fransa bu məsələ ilə bağlı beynəlxalq müqavilələrə uyğun olaraq öz üzərinə müəyyən vəzifələr götürdüyü təqdirdə sözügedən hədd dəyişdirilə bilər.

1980-ci illərdən başlayaraq, mətbuat üzərində tam və müştərək mülkiyyətin mərkəzləşməsi güclənmişdir və nəticədə beş media qrupu (Hachette, Havas, Hersant, Groupe de la Cite, Filipacchi) hazırda media bazarında hökmranlıq edir. “Hersant” qrupu keçən əsrin sonlarında 80-dən artıq radiostansiyanın, iyirmi dörd gündəlik qəzetin, on iki başqa dövrü mətbuat orqanının və yeddi ədəd aylıq qəzetin mülkiyyətçisi kimi çıxış edirdi. “Hersant” qrupu və başqaları sahibi olduqları nəşrlərin redaktorlarını özləri təyin etməsələr də (redaktor kollektiv tərəfindən seçilir), həmin nəşrlərə sahib olmaları region bazarında oxucuların seçim imkanlarını açıq-aşkar azaldırdı. Hazırda bir neçə milli qəzet (xüsusən “Le Monde”, “Liberation” və bəzi həftəlik qəzetlər) istər milli, istərsə də beynəlxalq məsələlərə dair yüksək keyfiyyətli repotajlar hazırlamaqda davam edir.

İsveçdə isə nəşrlər üzərində mülkiyyət hüququna məhdudiyət qoyulmamışdır. Radio haqqında qəbul ediləcək xüsusi aktda qəzet kompaniyalarının xüsusi radio stansiyalarının mülkiyyətçisi olmaq hüququna məhdudiyət qoyulması nəzərdə tutulmasına baxmayaraq mətbuat və yayım stansiyaları üzərində müştərək mülkiyyət qadağan edilməmişdir.

Norveçdə də həmçinin mətbuat (çap mediası) üzərində mülkiyyət hüququ ilə bağlı xüsusi qanunvericilik aktları yoxdur. Qəzet mülkiyyətçilərinin yayım mediasının (elektron media vasitələrinin) mülkiyyətçisi olmaq hüququ məhdudlaşdırılmışdır, halbuki yayım mediasının mülkiyyətçiləri qəzet üzərində mülkiyyət hüququ əldə edə bilərlər. Lakin iqtisadi amillər həm qəzet, həm də yayım mediasının gəlir gətirmə qabiliyyətini məhdudlaşdırdığına görə təcürbədə bu imkandan istifadə olunmur.

Mətbuat üzərində xarici vətəndaşların mülkiyyət hüququna xüsusi məhdudiyətlər qoyulmamışdır, lakin “Şəlalələrin, şaxtaların və daşınmaz əmlakın alınması haqqında” 17 dekabr 1917-ci il Aktı ilə müəyyən edilmişdir ki, xaricilər daşınmaz əmlak əldə edərkən hökumətdən icazə almalıdırlar. Nəşriyyat kompaniyalarının çoxunun daşınmaz mülkiyyəti olduğundan icazə alınması tələbi də yaranır və adətən, bu tələb vacib bir məsələ kimi irəli sürülür. Hazırda Norveçin milli qəzet bazarında üç kompaniya (Şibsted, Orkla, A-Press) hökmranlıq etdiyinə görə güclü rəqabət əsas etibarını ilə əyalətlərdə müşahidə olunur.

Bəzi ölkələrdə qanunlar yalnız qeydiyyatdan keçmiş şirkətlərə mətbu fəaliyyətlə məşğul olmağa icazə verir, teleradioyayımçılar isə lisenziya almalıdırlar. Bu fikir onunla əsaslandırılır ki, bu kimi ciddi fəaliyyətlə məşğul olmaq üçün müvafiq struktur olmalı və əhaliyə lazımı təminat verilməlidir. Əslində hüquqi şəxsin, müəssisənin təsis edilməsi, sahibkarlıq subyektinin qeydiyyatı birbaşa söz azadlığını məhdudlaşdırmır, amma formal olaraq informasiya fəaliyyəti üçün bir şərt olduğuna görə bu sahəyə müdaxilə deməkdir və üçhissəli testdən keçmir. Üçhissəli testin tələbləri aşağıdakılardır: məhdudiyyətlər qanun əsasında olmalı, demokratik cəmiyyətin inkişafına maneə törətməməli və qarşıda duran məqsədlərə adekvat olmalıdır.

Həqiqətən, göstərilən tələblər başqa şəxslərin hüquqlarının müdafiəsinə yönəlmişdir. Ona görə də həmin tədbirlərin qarşıda duran məqsədlər üçün «zəruri» olub-olmadığını yoxlamaq lazım gəlir. İndiyədək heç bir beynəlxalq məhkəmə «inkorporasiya» tələbinin zəruriliyi haqqında qərar çıxarmamışdır. Yəqin ki, «inkorporasiya» tələbi media müəssisəsinin böyüklüyündən, yaxud kiçikliyindən asılı olardı. Çünki imkanlı və böyük media yayım təşkilatları, mətbuat orqanları irihəcmli və böyük maliyyə tutumlu sazişlər bağlaya bilər və insanların şərəf və ləyaqətinə toxunacaq, ailə və şəxsi həyata müdaxilə kimi qiymətləndiriləcək qanunsuz hərəkətə yol versələr, başqa vətəndaşların maraqlarına ciddi ziyan vura bilər. Bu halda ayrıca sahibkarlıq subyektinin təsis edilməsi və qeydiyyatı qeyri-adekvat tələb kimi səslənmir. Burada yalnız prosedur qaydaların aydın, sadə olmasından və siyasi motivlər əsasında problem yaradılmasından söhbət gedə bilər.

Kiçik KİV-lər böyük sazişlər bağlamır və ona görə də böyük əhatəyə malik olurlar. Bu səbəbdən də başqa insanların maraqlarına o qədər də zərər vura bilməzlər. Üstələk hüquqi şəxsin təşkil edilməsi, qeydiyyatı müəyyən xərc tələb edə bilər. Beləliklə, nəşr nə qədər kiçik olsa, «inkorporasiya» tələbi bir o qədər əhəmiyyətini itirmiş olur və informasiya fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün lüzumsuz problemə çevrilir. Odur ki, heç bir fərq qoymadan ilkin «inkorporasiya» qaydalarının gözlənilməsinə tələb etmək söz azadlığının pozulmasına gətirib çıxaracaq. Yalnız iri şirkətlər qarşısında bu tələbi qoymaq olar.

Hər bir sahibkarlıq subyekti kimi kütləvi informasiya vasitələri də vergi ödəməyə borcludur. Amma bəzi hallarda vergi qanunvericiliyi söz azadlığının boğulması üçün istifadə edilir, heç bir zərurətə uyğun gəlmir və beynəlxalq qanunvericiliklə tam ziddiyyət təşkil edir. 1991-ci ildə qəbul olunmuş Vindhuk bəyannaməsində beynəlxalq birlik vergi qanunvericiliyindən KİV-in azadlığını boğmaq üçün bir vasitə kimi istifadə edilməsinə görə öz dərin narahatlığını bildirmişdir. Bəyannamədə qeyd olunurdu ki, «BMT və YUNESKO təcili olaraq kütləvi informasiya vasitələrinin təsis edilməsinə maneə törədən... iqtisadi və başqa problemlərin, o cümlədən məhdudlaşdırıcı import dərəcəsini və tariflərin, mətbəə avadanlığına və boyasına, mətn yığımında və redaktə edilməsində istifadə edilən vasitələrə qoyulan kvotaların ləğv edilməsinə çalışmalıdır» [5].

ӘДӘБИҮҮАТ

1. Рекомендация № R (99) I Комитета Министров Совета Европы государствам участникам относительно мер по стимулированию плюрализма в средствах массовой информации – http://www.data.minsk.by/books/ce_massmedia/12.html
2. Mətbuat qanunvericiliyi və təcrübə. Bakı: Elm, 2001, 684 s.
3. Доступ к эфиру: принципы свободы слова и регулирования вещания. Статья 19. Лондон, 2002, с.67-81 – <http://www.article19.org/data/files/medialibrary/2633/12-04-26-REPORT-access-RU.pdf>
4. Дело “Информационсферайн Лентиа” и другие против Австрии”. – <http://www.echr.ru/documents/doc/2461478/2461478.htm>
5. Виндхукская декларация – http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/windhoek_decl.shtml

АНТИМОНОПОЛЬНЫЕ МЕРЫ В МЕДИА-ПОЛИТИКЕ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ И В ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВЕ О СМИ ДЕМОКРАТИЧЕСКИХ ГОСУДАРСТВ

С.Р.МАМЕДОВ

РЕЗЮМЕ

В статье анализируется современная медиа-политика ООН, Совета Европы, ОБСЕ и других международных организаций, раскрывается сущность рекомендуемых ими для государств-членов антимонопольных мер. Автор подчеркивает, что антимонопольные меры имеют большое значение для реализации свободы слова и самовыражения и отражаются во внутреннем законодательстве страны. Вместе с тем, необходимо учесть, что процесс экономического регулирования СМИ является очень сложным и противоречивым. Очень важно изучить опыт демократических государств в области антимонопольной политики. Автор раскрывает систему субсидий и налоговых льгот, применяемых в европейских государствах.

Ключевые слова: международные организации, медиа, экономика, свобода слова, антимонопольная политика, международная журналистика

ANTIMONOPOLY MEASURES IN THE MEDIA POLICIES OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS AND IN THE MEDIA LEGISLATION OF DEMOCRATIC STATES

S.R.MAMMADOV

SUMMARY

The article analyzes the modern media policy of the UN, Council of Europe, OSCE and other international organizations, and discloses the essence of their recommendations to Member States related to antitrust measures. The author emphasizes that antitrust measures are important for the realization of freedom of speech and self-expression and is reflected in the domestic law of the country. However, it should be noted that the process of economic regulation of the media is very complex and controversial. It is very important to study the experience of democratic states in the field of antitrust policy. The author reveals the system of subsidies and tax incentives used in European countries.

Key words: international organizations, media, economy, freedom of expression, competition policy, international journalism